WIKIPEDIA

Sinda lingvo

La **Sinda lingvo** (سنڌي, सिन्धी Sindhī) estas la lingvo de la regiono Sindo de Suda Azio, kiu estas nun provinco de Pakistano. Ĝi estas hindarja lingvo parolata de proksimume 18.5 milionoj da homoj en Pakistano, kaj 2.8 milionoj en Barato, kaj estas agnoskita oficiala lingvo en ambaŭ landoj. Kvankam la lingvo estas precipe Hindo-arja, ĝi ankaŭ malkaŝas signojn de Dravida influo, farante ĝin unika en ĝia graveco kaj idento. La plejmulto da Sindaj parolantoj en Pakistano estas koncentritaj en la provinco Sindo. La ceteraj parolantoj troviĝas en Barato kaj inter la Sinda diaspora komunumo kiu disas tra la mondo. La Sinda lingvo disvastigis ĉar la Hinduaj Sindanoj forlasis Sindon dum la dispartigo de Brita Hindio en 1947. La lingvon oni iam skribis per nagario; tamen, per la helpo de la Brita Orienta Hindia Kompanio, modifita Araba skribsistemo estis produktita. La Registaro de Barato agnoskas la nagarian skribsistemon kaj la modifitan araban por skribi Sinde.

Enhavo

Geografia distribuo

Historio

Sonoj
- Konsonantoj
- Vokaloj

Skribsistemo
- Sindhi
- La Araba
- Nagario

Vidu ankaŭ

Eksteraj ligiloj

Notoj kaj referencoj

Geografia distribuo

Sinda lingvo

سنڌي सिन्धी Sindhī

Parolata en	Barato (Guĝaretio, Raĵastano), Pakistano (Sindo). Ankaŭ Britio, Honkongo SAR, Omano, Filipinoj, Singapuro, UAE, Usono
Regiono	Suda Azio
Parolantoj	21 3 milionoj
Rango	47
Skribo	Araba, Nagaria skribsistemo

Lingvistika klasifiko

Hindeŭropa lingvaro

Hindirana lingvaro

Hindarja lingvaro

Nordokcident-zona

Sinda

Lingvaj kodoj

Lingvaj kodoj	
ISO 639-1	sd
ISO 639-2	snd
ISO 639-3	snd
Glottolog	sind1272
Angla nomo	Sindhi
Franca nomo	sindhi
Noto	

र्वा→वि

Ĉi tiu artikolo entenas hind-arjan tekston.
Sen realiga subteno (ĝis nun en la angla), oni eble vidos demando-signojn, kadretojn aŭ aliajn simbolojn anstataŭ hindo-arjajn signojn; aŭ neregulan vokal-ligadon kaj mankon de kunigoj.

Vikipedio

La Sinda estas instruata kiel gepatra lingvo en la lernejoj de sudo-orienta Pakistano. En Barato, aparte en la ŝtato Maharaŝtro, multaj klerigaj institucioj estas administrataj de la Sinda komunumo, kaj en la lernejoj de tiu socio la Sinda estas instruata kiel la perilo de instruado, kaj kiel subjekto[1] La Sinda lingvo havas vastan vortoprovizon, kio jam faris ĝin favorata de multaj verkistoj. Multa literaturo kaj poezio sekve estas verkita en la Sinda.

Dialektoj de la Sinda estas parolataj en suda Panĝabo, Baluĉistano, Nordokcidenta provinco de Pakistano (NWFP), kaj ankaŭ Guĝarato kaj Raĝastano en Barato.

Historio

Arabaj vojaĝantoj, aparte Al-Beruni en sia libro 'Kitab-ul-Cervino', iam deklaris, ke eĉ antaŭ la alveno de Islamo en Sindo (711 p.K.), la lingvo estis domina en tiu regiono. Ĝi estis ne nur larĝaree parolata sed ankaŭ skribata per diversaj skribsistemoj. Al-Beruni priskribis multajn Sindajn vortojn kondukante al la konkludo, ke la Sinda lingvo estis larĝe parolata kaj riĉa en vortoprovizo en lia tempo.

La Korano estis unue tradukita en la Sindan en ritma aranĝo. Tiu estis la plej unua traduko de la Korano en la 12-a jarcento aŭ pli frue.

La Sinda estis tre populara literatura lingvo ĉirkaŭ la 14-a-18-aj jarcentoj. Tiam estas kiam sufioj kia Ŝaho Abdul Latif (aldone al multaj aliaj) rakontis sian teozofian poezion prezentantan la interrilaton inter homoj kaj Dio.

Sindh venis sub Brita regulo en 1843 p.K.; ĝis tiam Sinda lingvo ne havis uniforman skribsistemon kaj estis skribata en malsamaj skribsistemoj. En 1851, Sir Bartle Frere, la tiama komisiito de Sindo dekretis, ke estu deviga uzi la Sindan lingvon anstataŭ la Persan en Sindo. Komitaton oni konsistigis sub prezido de Sir B.H. Ellis, la tiama Asistanta Komisiito & Ĉefo de la Klerigada Departemento, ampleksanta egalan nombron de Hinduaj kaj ankaŭ Islamanaj membroj kiuj unuvoĉe decidis adopti la Persio-araban Sindan skribsistemo kun etaj ŝanĝoj en 1853 p.K. (en efiko aldonante ekstrajn literoj por akomodi la Sindan lingvon.

Sonoj

La Sinda havas grandan sonan inventaron. Ĝi havas 46 distingajn konsonantajn fonemojn (pli ol ĉiuj fonemoj de laAngla kune) kaj plue 16 vokalojn. Ĉiuj plozivoj, afrikatoj, nazaloj, la retrofleksa frapeto kaj la laterala alproksimanto /l/ havas aspiraciajn aŭ spirvoĉajn respektivojn. La lingvo ankaŭ fieras pri kvar apartaj implozivoj.

Konsonantoj

	Bilabiala		**Labial-dentala**	**Dentala**		**Alveolara**		**Postalveolara**		**Palatala**		**Velara**		**Glotala**
Plozivoj	p pʰ	b bʰ		t tʰ	d dʰ			ʈ ʈʰ	ɖ ɖʰ			k kʰ	g gʰ	
Implozivoj		ɓ					ɗ				ƒ		ɠ	
Afrikatoj										c cʰ	ɟ ɟʰ			

Nazaloj	m mʰ				n nʰ		ɳ ɳʰ		ɲ	ŋ		
Frikativoj		f			s	z	ʂ			x	ɣ	h	
Frapetoj					r		ɽ ɽʰ					
Alproksimantoj		ʋ							j			
Lateralaj alproksimantoj				l lʰ								

La fonemo /r/ estas kutime prononcata kiel alveolara frapeto, [ɾ], kvankam ĝi foje ecas iom trile kun du aŭ pli da kontaktoj. La afrikatoj /c, cʰ, ɟ, ɟʰ/ estas prononcataj kun relative mallonga eklaso, kaj respektivaj plozivaj simboloj pro tio estas uzataj. /ʋ/ realigeblas ĉu kiel [w] ĉu kiel [ʋ] kun libera variado.

Vokaloj

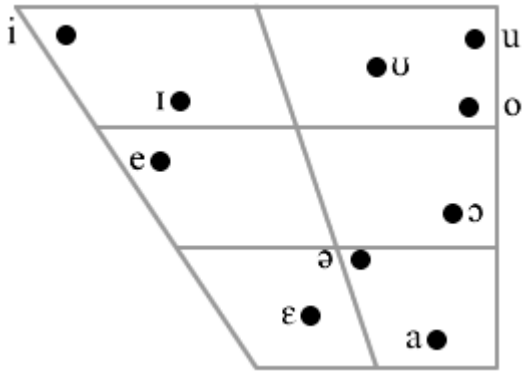

Skribsistemo

Sindhi

Estas 52-litera alfabeto en la Sinda skribsistemo bazita sur la Araba. Estas 5 literoj, kiuj estas originale sindaj, kaj la ceteraj 43 estas de la Araba, kaj la 4 estas de la Persa.

La Araba

En Pakistano, la Sinda estas skribata en varianto de la Araba skribsistemo, kiu estis adoptita sub la kuraĝigo de la Britoj kiam ili venkis Sindon en la 19-a jarcento. Ĝi havas entute 52 literojn, akomodantajn la aldonajn sonoj apartajn de la Hindo-arjaj lingvoj. Iuj literoj kiuj sonas malsamaj en la Araba estas prononcataj idente en la Sindhi.

جھ	ڄ	ج	پ	ٿ	ٺ	ٽ	ٽ	ت	ڀ	ٻ	ب	ا
ɟʰ	ʃ	ɟ	p	s	ʈʰ	ʈ	tʰ	t	bʰ	ɓ	b	ɑː ʔ ∅
ڙ	ر	ذ	ڊ	ڊ	ڏ	ڏ	د	خ	ح	ڇ	چ	ج
ɽ	r	z	ɖʰ	ɖ	ɗ	dʰ	d	x	h	cʰ	c	ɲ
ڪ	ق	ڦ	ف	غ	ع	ظ	ط	ض	ص	ش	س	ز
k	q	pʰ	f	ɣ	ɑː oː eː ʔ ʕ ∅	z	t	z	s	ʃ	s	z
ي	ء	ھ	و	ڻ	ن	م	ل	گ	گھ	ڳ	گ	ک
j iː		h	ʊ ʊ̈ oː ɔː uː	ɳ	n	m	l	ŋ	gʰ	ɠ	g	kʰ

Nagario

En Barato, la skribsistemo nagario estas ankaŭ uzata aldone al la norma Sindhi-Araba skribsistemo. Diakritaj stangoj sub la literoj estas uzataj por marki injektivojn, kaj punktoj nomitaj *nukta* estas uzataj por formi aliajn aldonajn konsonantojn.

अ	आ	इ	ई	उ	ऊ	ए	ऐ	ओ	औ
ə	a	ɪ	mi	ʊ	uː	e	ɛ	o	ɔ
क	ख	ख़	ग	ग़	ग़		घ		ङ
k	kʰ	x	g	ɠ	ɣ		gʰ		ŋ
च	छ		ज	ज़	ज़		झ		ञ
c	cʰ		ɟ	ʃ	z		ɟʰ		ɲ
ट	ठ		ड	ड़	ड़		ढ	ढ़	ण
ʈ	ʈʰ		ɖ	ɗ	ɽ		ɖʰ	ɽʰ	ɳ
त	थ		द				ध		न
t	tʰ		d				dʰ		n
प	फ	फ़	ब	ब़			भ		म
p	pʰ	f	b	ɓ			bʰ		m
य	र	ल	व						
j	r	l	ʋ						
श	ष	स	ह						
ʃ	ʂ	s	h						

Vidu ankaŭ

- Lingvoj de Pakistano
- Lingvoj de Barato

- Listo de naciaj lingvoj de Barato
- Listo de Barataj lingvoj laŭ nombro de parolantoj

Eksteraj ligiloj

- Lernilo por la Sinda (http://www.larkano.com/abro//index.php?option=com_content&task=view&id=31&Itemid=50)
- SindaLernilo kaj Klavara Aranĝo por Vindozo XP/2000 (http://www.sindhi.org.uk)
- Sindhi Literatura Revuo en Sinda Lingvo (http://www.sindhiana.com)
- Barata instituto de Sindologio (http://www.sindhologyind.org)
- SindhiLanguage.com (http://www.sindhilanguage.com)
- Historio de la Sinda skribsistemo (http://www.omniglot.com/writing/sindhi.htm)

Notoj kaj referencoj

1. ↑ [1] (http://www.thesindhuworld.com)

- International Phonetic Association (1999) *Handbook of the International Phonetic Association* ISBN 0-521-63751-1
- Sinda Alfabeto kun ekzemplaj vortoj (http://www.larkano.com/abro//index.php?option=com_content&task=view&id=36&Itemid=51)
- Sindhi Alfabeto (http://www.unics.uni-hannover.de/nhtcapri/sindhi-alphabet.html) kun nagariaj ekvivalentoj
- http://www.omniglot.com/writing/sindhi.htm
- M. Qasim Bughio, *The Diachronic Sociolinguistic Situation in Sindh* in **Web Journal on Cultural Patrimony** (*~La diaĥrona sociolingvistika situacio en la Sinda* en **TTT Ĵurnalo sur Kultura Patrimony** (Fabio Maniscalco red.), volumo. 1, Januaro-Junio de 2006 (http://www.webjournal.unior.it)
- Trumpp E., *Grammar of the Sindhi Language*, (*~Gramatiko de la Sinda Lingvo*), Biblio Verlag, Osnabrück, Represis en 1970 (originala eldono 1872)

Elŝutita el "https://eo.wikipedia.org/w/index.php?title=Sinda_lingvo&oldid=6682396"

Ĉi tiu paĝo estis lastafoje redaktita je 21:31, 14 aŭg. 2019.

La teksto disponeblas laŭ la permesilo Krea Komunaĵo Atribuite-Samkondiĉe 3.0 Neadaptita; eble aldonaj kondiĉoj aplikeblas. Vidu la uzkondiĉojn por detaloj.